

Instytut Pamięci Narodowej - Białystok

<https://bialystok.ipn.gov.pl/pl1/aktualnosci/179947,Rocznica-porwania-dowodcy-Armii-Krajowej-Leopolda-Okulickiego-i-przywodcow-Polsk.html>
19.04.2024, 18:43

Rocznica porwania dowódcy Armii Krajowej Leopolda Okulickiego i przywódców Polskiego Państwa Podziemnego - kalendarium - 27/28 marca 1945

LEOPOLD OKULICKI (12 XI 1898 - 24 XII 1946) – w latach 1914-1918 żołnierz Legionów Polskich i działacz konspiracyjnych struktur Polskiej Organizacji Wojskowej, bohaterski obrońca Lwowa i uczestnik wojny polsko-bolszewickiej 1919-1920; do 1 IX 1939 r. oficer zawodowy Wojska Polskiego w stopniu podpułkownika (m. in. szef sztabu 13. Dywizji Piechoty, szef Wydziału „Wschód” i zastępca szefa Wydziału „Zachód” Oddziału II Sztabu Głównego WP); obrońca stolicy z września 1939 r.; współorganizator konspiracyjnych struktur Służby Zwycięstwu Polski i Związku Walki Zbrojnej, od stycznia 1940 r. komendant okręgu łódzkiego i lwowskiego tej organizacji; w styczniu 1941 r. aresztowany przez sowieckie NKWD i poddany brutalnym przesłuchaniom w moskiewskim więzieniu na Łubiance i w Lefortowie, następnie szef sztabu formowanej na terytorium ZSRS Armii Polskiej gen. Władysława Andersa, dowódca 7. Dywizji Piechoty oraz szef Ośrodka Wyszkożenia Specjalnego na Środkowym Wschodzie i we Włoszech; po powrocie do okupowanej Warszawy awansowany 22 maja 1944 r. do stopnia generała brygady, uczestnik powstania warszawskiego; do czasu aresztowania przez organa NKWD pełnił szereg ważnych funkcji dowódczych w strukturach Armii Krajowej, będąc m. in. zastępcą i szefem Sztabu Komendy Głównej

AK, a potem dowódcą tej organizacji (do momentu jej formalnego rozwiązania w dniu 19 stycznia 1945 r.) i nowoutworzonych struktur organizacji NIE; 27/28 marca aresztowany w Pruszkowie przez Sowieców i wywieziony do Moskwy, gdzie w pokazowym procesie szesnastu został skazany na 10 lat więzienia; w niewyjaśnionych do końca okolicznościach zmarł 24 grudnia 1946 r; odznaczony był m. in. Złotym (dwukrotnie) i Srebrnym Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari (trzy wnioski), Krzyżem Niepodległości i czterokrotnie Krzyżem Walecznych.

Jego bohaterską postawę oraz wyjątkowe męstwo na polu bitwy w czasie działań militarnych wojny polsko-bolszewickiej potwierdza wniosek o odznaczenie Srebrnym Krzyżem Orderu Wojennego Virtuti Militari, złożony 25 grudnia 1920 r. przez dowódcę IV Brygady Piechoty Legionów ppłk. Mieczysława Smorawińskiego. W opinii tego oficera por. Leopold Okulicki w pełni zasługiwał na te odznaczenie, stwierdzając na piśmie, że:

W dniu 1.IX. 1920 r. w akcji na Hrubieszów podczas kontrataku nieprzyjaciela otoczony z trzech stron przez piechotę i kawalerię nieprzyjaciela przebija się i staczając ciągłe walki z przeważającą siłą przeciwnika doprowadza część kompanii do gros sił pułku [4. pułk piechoty Legionów]. Tylko osobista odwaga i przykład jak również własnoręczna walka granatami ręcznymi i karabinami por. Okulickiego ochrania kompanię od panicznego popłochu i rozproszenia, jakie ogarnęło nasze oddziały przy spotkaniu się po raz pierwszy z kawalerią.

Podczas panicznego popłochu pod Stefankowicami, po porażce pod Hrubieszowem w dn. 1.IX. 20 r., gdy artyleria nieprzyjaciela otworzyła bardzo intensywny ogień pościgowy, a kawaleria otaczała z trzech stron oddziały, por. Okulicki jako ostatni cofający się, nie bacząc na przemęczenie i zdenerwowanie powyżej opisanym przejściem, pozostaje na polu walki usiłując zebrać część żołnierzy w celu stawienia oporu, aż w końcu opuszczony przez wszystkich, po całonocnym błądzeniu, dołącza do miejsca zbiórki oddziału.

W ostatnich dniach sierpnia 1920 r. pod wsią Szpikołosy z jedną kompanią rozbroił 600 kawalerzystów, zdobywając kilka koni, wóz i 2 K.M. [karabiny maszynowe].